НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
Відділ психології масової комунікації та медіаосвіти

За ред. Л. А. Найдьонової

ДІАГНОСТИКА МЕДІАТРАВМИ І ДИСТАНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

(для системи післядипломної педагогічної освіти)

КИЇВ 2024

Діагностика медіатравми і дистанційна психологічна підтримка дитини в умовах війни : навчальна програма для післядипломної педагогічної освіти. За ред. Найдьонової Л.А.; автори: Череповська Н.І., Вознесенська О.Л., Найдьонова Л.А., Данилова Т.В., Найдьонов М.І., Григоровська Л.В., Чаплінська Ю.С., Умеренкова Н.Ф., Дятел Н.Л., Чуніхіна С.Л. – К., Ін-т соц. та політ.психол. НАПН України,.2024. – 14 с. https://mediaosvita.org.ua/book/diagnostyka-mediatravmy-i-dystantsijna-psyhologichna-pidtrymka-dytyny-v-umovah-vijny/

Рукопис навчальної програми для системи післядипломної освіти рекомендовано до друку Вченою радою Інституту соціальної та політичної психології НАПН України
л (протокол № 13/24 від 5 грудня 2024 р.)

Рецензенти:
доктор психологічних наук, професор, завідувачка відділу психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України Г. М. БЕВЗ

доктор психологічних наук, професор, завідувачка лабораторії психодіагностики і наукової інформації Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України Н. В. ПРОРОК

Навчальну програму «Діагностика медіатравми і дистанційна психологічна підтримка дитини в умовах війни» підготовлено у межах науково-технічної роботи «Розроблення технології оцінки рівня медіатравматизації школярів під час війни за дистанційної форми навчання» за договором № ДЗ / 150 - 2023 від 30.10.2023 (науковий керівник - Череповська Н. І.). Програма рекомендована для системи післядипломної педагогічної освіти та спрямовано на розгляд актуальних питань травматизації дітей війною та її висвітленням у медіа. Програма включає ознайомлення з віковою періодизацією медіаризиків, пропедевтикою щодо питань патологізації травматичного стресу та надання психоедукаційної та психологічної допомоги і психосоціальної підтримки за дистанційної форми навчання. Головним практичним змістом програми є засвоєння Технології дистанційної діагностики медіатравми в складі травматизації війною, розробленої авторами у межах НТР. Матеріали навчальної програми розроблено з урахуванням сучасних теоретичних напрацювань із проблем медіаосвіти, рефлексивної психології, практики впровадження медіаосвітніх інновацій та технологічних новацій. Навчальна програма забезпечує підвищення кваліфікації за двома напрямами: розвиток професійних компетентностей і використання ІКТ та цифрових технологій в освітньому процесі; спрямована на розвиток здоров'язбережувальної, інформаційно-цифрової, інноваційної, організаційної компетентностей, передбачених стандартами освіти.

Навчальну програму адресовано слухачам курсів підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти (психологам, соціальним педагогам, учителям закладів освіти, викладачам).

ДІАГНОСТИКА МЕДІАКУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: РЕПРЕЗЕНТАТИВНА РЕФЛЕКСІЯ

(навчальна програма для системи післядипломної педагогічної освіти)

1. Пояснювальна записка.

2. Анотація навчальної дисципліни

- Мета навчальної дисципліни
- Структура навчальної дисципліни

2.1. Зміст навчальної дисципліни

2.1.1. Теми лекційних занять

Тема 1. Особливості інноваційної лоу-код технології: дистанційна діагностика медіатравматизації в умовах війни. Основні комплекси методик.

Тема 2. Інноваційна технологія динамічного інформаційного бюлетеня, принципи аналізу даних і процедури аналізу і організації репрезентативної рефлексії.

Тема 3. Розвивальні модулі репрезентативної рефлексії: зміст і принципи формування персоналізованої розвивальної траєкторії консультування вчителя і батьків для підвищення травмачутливості освітнього середовища

2.1.2.Теми практичних занять

Тема 1. Організація і проведення процедур діагностичного тестування

Тема 2. Аналіз отриманих результатів персоналізованого динамічного інформаційного бюлетеня і складання маршрутів надання дистанційної психологічної допомоги для протидії медіатравматизації

2.1.3. Питання для самостійної роботи

3. Система підсумкового контролю

3.1. Орієнтовні питання для обговорення на конференції

з обміну досвідом роботи

3.2. Орієнтовна тематика колективних творчих проектів

Рекомендована література

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проблеми психічного здоров'я внаслідок тривалого стресу війни потребують перебудови освітнього середовища за умови дистанційного навчання. Виявляти і реагувати вчасно на проблеми психічного здоров'я у дітей через воєнні стресові навантаження в дистанційному форматі важче, ніж при безпосередньому спілкуванні і систематичному спостереженню за поведнікою і емоційними проявами дитини. В умовах цифровізації освіти і суспільства, яка розгортається пропри війну, допомогти в доланні проблеми вчасної дистанційної діагностики патологізації стресу можуть інноваційні технологічні рішення і науково-технічні розробки. Саме тако є Технологія дистанційної діагностики медіатравми в складі травматизації війною, що розроблена Інститутом соціальної та поітичної психології НАПН України на замовлення МОН України. Інформаційний світ змінюється під час війни і це створює додаткові ризики для психіки дитини. За даними Інституту соціології переживання з приводу почутого і побаченого в медіа є найпоширенішим стресором серед дорослого населення України (понад 80% вважають для себе актуальним такий медіастрес). Діти, які збільшили перебування перед екраном внаслідок вимушеної дистанційності більше споживають медіапродукції, яка підвищує загальний рівень і без того високих стресових навантажень.

Виявити і запобігти таким додатковим стресовим перевантаженням можна за вчасної діагностики і надання допомоги, хоч і в дистанційному форматі. Саме цим теоретичним підходам і розвитку практичних умінь користування розроблении діагностичними комлексами для трьох вікових категорій дітей присвячено сертифікаційну навчальну програму.

В основу Технології покладено напрям медіапсихології війни, який розробляється відділом психології масової комунікації та медіаосвіти з 2014 року, та інноваційна психологічна теорія репрезентативної рефлексії. Філософська ідея Технології полягає в створенні за допомогою спеціальної інтернет-платформи репрезентації реальності, доступної користувачам на основі принципів спільного блага. Заклади освіти організовують спільно з науковцями діагностичні зрізи за обраними і узгодженими показниками та діагностичними інструментами оцінки медіатравми в складі травматизації війною. Отриманий з урахуванням контролю процедур і захисту персональних даних масив доступний закладу освіти у вигляді персоналізованого динамічного бюлетеню, в якому представлено значення результатів діагностики учасників певного закладу на фоні загальних даних, які репрезентують спільноту учасників. Результати діагностики використовуються закладом освіти для групової рефлексії і формування індивідуалізованої розвивальної програми з використанням запропонованих тематичних розвивальних модулів. Використання розробленої інноваційної

медіапсихологічної технології потребує підвищення кваліфікації персоналу закладу освіти за такими компетентностями: рефлексивна (знання компонентів і базових процедур групової рефлексії в медіаосвіті, розуміння поняття репрезентативної рефлексії, уміння застосувати процедури групової рефлексії для забезпечення репрезентативної рефлексії); інноваційна (знання поняття інновації, технологічні і соціальні інновації, розуміння суті інноваційного процесу, уміння оцінити готовність до запровадження інновацій у комунікації, самомотивованість до запровадження медіапсихологічних інновацій), інформаційно-цифрова (користувацькі знання і уміння пояснити здобувачам освіти правила використання тестових модулів дистанційного проведення діагностичних зрізів); організаційна (забезпечення інформованої згоди здобувачів освіти та при необхідності батьків щодо участі в діагностично-розвивальному проєкті, відповідальне забезпечення учасників персональними паролями для входу в ІКТсистему, організація процедури групового проходження тестового модулю, організація графіку і контроль проходження модулів); здоров'язбережувальна (знання вікової періодизації медіаризиків і нових інформаційно-психологічних ризиків в умовах пандемії, уміння саморегулювати медіапрактики для збереження і відновлення здоров'я, здатність здійснювати здоров'язбережувальні профілактичні заходи для здобувачів освіти в дистанційному форматі.

У навчальній програмі впроваджено розробки двох фундаментальних тем наукового дослідження відділу психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України: "Медіапсихологічні стратегії цифрової трансформації суспільства і освіти" (номер 0123U100483) і «Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в україні» (номер 0120U000156) (2020-2022 рр.).

Навчальна програма підготовлена для системи післядипломної педагогічної освіти. Матеріали навчальної програми розроблено з урахуванням сучасних теоретичних напрацювань з медіапсихології війни.

Контроль засвоєння навчальної програми відбувається шляхом підтвердженого використання цифрової платформи, проходження практичних завдань підтверджується відповідними базами даних (внесення закладу в систему цифрової платформи, генерація відповідної кількості кодів-паролей, проходження ознайомчого тестування, проведення усіх блоків опитування здобувачами освіти, генерація персоналізованого динамічного бюлетеня закладу освіти) а також створення аргументованої індивідуальної траєкторії переліку із запропонованих розвивальних заходів.

Програма відображає зв'язок дисципліни з базисними і профільними дисциплінами: загальною, соціальною та віковою психологією, психологією травми і зцілення, а також спецкурсами з медіапсихології, медіакультури, медіаграмотності.

Навчальна програма «Діагностика медіатравми і дистанційна психологічна підтримка дитини в умовах війни» включає такі структурні елементи: пояснювальна записка, структура навчальної дисципліни (тематичний план лекцій, практичних занять, самостійної роботи слухачів) орієнтовні питання для обговорення на конференції з обміну досвідом роботи, тематика завдань для самостійної роботи та рекомендована література.

Навчальну програму адресовано слухачам курсів підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти (психологам, соціальним педагогам, учителям освітніх закладів).

2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна присвячена соціально-психологічним проблемам, пов'язаним з викликами пвоєнної травматизації; проблемам, зумовленим цифровізацією освіти та вимушеною дистанційною освітою, необхідністю зцілювальної медіаосвітньої роботи не тільки зі здобувачами, але й з батьками здобувачів освіти задля створення здоров'язберігаючого середовища шляхом запровадження медіапсихологічних інновацій в формі Технології дистанційної діагностики медіатравми в складі травматизації війною.

Мета навчальної дисципліни полягає в:

- актуалізації уваги на можливість виникнення і загострення медіаризиків та зловживань цифровими практиками в умовах розширення дистанційних форм освіти, вплив медіа та кіберпрактик на здоров'я дітей різного віку, виокремлення найбільш гострих і слабо рефлексованих, але не менш важливих проблем, роз'яснення здоров'язбережувального потенціалу медіаосвіти;
- забезпеченні більш глибокого розуміння слухачами системи післядипломної освіти соціально-психологічних проблем цифрової трансформації суспільства в умовах війни, орієнтація в соціальних інноваціях, розуміння специфіки медіапсихологічних інновацій як бази сучасної освіти;
- підвищенні компетентності слухачів щодо діагностичної травмозцілювальної, рефлексивної, інноваційної, організаційної та інформаційно-цифрової компетентності до рівня сталого використання платформи дистанційної діагностики і забезпечення процедур проведення діагностичних зрізів;
- сприянні створенню безпечного здоров'язбережувального освітнього середовища в умовах розширеного запровадження дистанційних форм освіти, формування індивідуалізованої траєкторії розвитку здоров'язбережувального потенціалу закладу освіти;
- визначенні особливостей психолого-педагогічного супроводу дітей та їхніх родин, в залежності від результатів діагностики і груп ризику, забезпеченні профілактики виникнення зловживань цифровими практиками в інформаційному просторі та підвищення медіакультури в часи пандемії;
- забезпеченні діагностики рівня розвитку медіакультури та її складових, необхідних молоді в сучасних умовах життя в країні; налагодження каналів двосторонньої комунікації для отримання загальноукраїнських психометричних тестових норм, які дають змогу коректно оцінити індивідуальні результати тестування учня і закладу;

створити для учнів умови в ході рефлексивних процедур осмислити і обговорити теми, важливі для їхнього життєвого самоздійснення;

- ознайомленні із накопиченими інноваційними матеріалами, практичним досвідом, формами та технологіями роботи щодо діагностики, корекції та шляхів профілактики негативних явищ, пов'язаних із змінами інформаційного простору.

Структура навчальної дисципліни:

- у групах ***дистанційної форми навчання*** (у тому числі проблемно-тематичні курси): лекції – **6 год.**, практичні заняття – **14 год.**, консультації – **2 год.**, самостійна робота – **8 год**.

Система контролю: вхідне й вихідне діагностування; підготовка та захист проектів.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

2.1.1. Теми лекційних занять

3. Тема 1. Особливості інноваційної лоу-код технології: дистанційна діагностика медіакультури в умовах війни.

Поняття медіапсихологічних інновацій, інноваційної лоу-код технології, цифрової платформи, репрезентативної рефлексії. Тренди медіаосвіти: безпека і медіаграмотність як її ключова складова; медіакультура і здоров'я; медіаграмотність і цифрова компетентність, батьки і медіаграмотність. Діагностично-розвивальний проєкт «Медіакультура в часи пандемії», модульна побудова та індивідуалізована траєкторія. Організаційне і інформаційно-комунікаційне цифрове забезпечення.

Діагностичний інструментарій:

4-х комплекси методик для діагностики медіатравми дитини в складі травматизації війною для батьків і дітей трьох вікових категогій та проведених масових опитувань забезпечено розробку психометричних норм для таких діагностичних методик на українській вибірці воєнного часу серед батьків: 1) Чеклист воєнного досвіду дитини, 2) Методика оцінки тривоги та травматичних переживань дитини, 3) Оцінка страхів дитини. Додатково для розширення можливостей дистанційної допомоги дитині використано і включено до батьківського програмного комплексу дві методики: 4)Опитувальник батьківської соціалізації копінгів та 5) додаткову методику оцінки обізнаності батьків щодо способів допомоги травмованій дитині. Уточнено вікові особливості для дистанційної діагностики і внесено відповідні модифікації у програмні модулі для дітей у віці 4-7 років (використання лише невербальних методик); для дітей віком 8-11 років в тому числі з обмеженим умінням швидко читати внаслідок воєнних втрат і розривів для запобігання ретравматизації (скорочено перелік вербальних методик і застосовано використання невербальних варіантів відповідей); для дітей 12-17 років – модифіковано перелік методик. Розроблено психометричні норми для

дітей молодшої вікової категорії (4-7 років) для методики: Невербальна шкала оцінки тривожності дитини – Тд-мт (включно з індикаторами медіатравматизації). Для дітей середньої вікової категорії (8-11 років) для двох методик: 1)Дитяча шкала реакції на події (РПд), 2)Скорочена шкала медіатравматизації (МТдс). Для старшої групи дітей, підлітків (12-17 років) для таких методик: 1) Індекс благополуччя (ВООЗ-5), 2) Розширена шкала медіатравматизації підлітка (МТп) з додатковими індикаторами, 3) Опитувальник якості травматичної пам'яті (ЯТПп), 4) Шкала симптомів посттравматичного стресу (ПТССп), 5) Методика оцінки тривоги та травматичних переживань (ШТ), 6)Шкала вітальності-депресії для оцінки психологічного благополуччя (ШВ-13) 7) Підліткова шкала посттравматичного зростання (ПТЗ), 8) Підліткова шкала продовженого горюванн (PGп), 9) додатковий опитувальник копінг-стратегій.

Тема 2. Інноваційна технологія динамічного інформаційного бюлетеня, принципи аналізу даних і процедур репрезентативної рефлексії

Ознайомлення із функціями групової рефлексії. Рефлексія взаємодії, взаєморозуміння і взаємоузгодження. Роль рефлексії медіапрактик у стратегії створення здоров'язбережувального освітнього середовища.

Форма динамічного бюлетеня, процедури генерації персоналізованого бюлетня. Принципи аналізу даних за формою динамічного бюлетеня. Структура представлення даних як спільного блага для учасників. Підходи до аналізу даних з використанням технології динамічного бюлетеня. Специфіка аналізу даних у розрізах (стать, вік, регіон). Особливості аналізу загальношкільних даних. Забезпечення індивідуального аналізу даних для респондентів, з урахуванням конфіденційності. Форми порівняльного аналізу національних, регіональних та загальношкільних даних. Принципи аналізу сильних та слабких показників. Використання даних для формування індивідуалізованої розвивальної траєкторії.

Тема 3. Розвивальні модулі: як підібрати на основі отриманих даних

Принципи вибору розвивальних модулів. Показники для вибору модулів за напрямом забезпечення дієвої профілактики деструктивних інформаційних впливів, зокрема в умовах інфодемії, зменшення кібервіктимізації (профілактика різних форм кібербулінгу). Показники для вибору модулів за напрямом розвитку спільної медіатворчості учнів для згуртування групи (класу), регуляції групових конфліктів, створення сприятливого середовища для розвитку дітей в умовах інклюзивного навчання. Показники для вибору модулів за напрямом

переосмислення патріотизму і власного світогляду в умовах цифрової доби і тривалої війни. Показники для вибору модулів за напрямом розвитку саморегуляції інформаційної поведінки школярів, розвиток здоров'язбережувальних умінь щодо екранних практик, зокрема в умовах дистанційного навчання. Показники для вибору модулів за напрямом розвитокк критичного мислення школярів, індивідуальної і групової рефлексії в дистанційних формах освіти. Показники для вибору модулів за напрямом медіапсихологія пандемії і психологічне благополуччя, включаючи аспект візуальної врахливості та міфологізації COVID-19.

Рекомендована література

1. Медіакультура. Навчальна програма для учнів 9, 10, 11 класів закладів загальної середньої освіти (три роки навчання) / Л. А. Найдьонова, Н. І. Череповська, О. Л. Вознесенська, Ю. С. Чаплінська, Н.О. Обухова, Н. Л.Дятел, І. О. Бондаревська, О. О. Кришовська; уклад. Л. А. Найдьонова, Н. І. Череповська; за ред. Л. А. Найдьонової; Інститут соціальної та політичної психоло-гії НАПН України. – Київ, 2018. – 78 с.
2. Найдьонова Л.А. (2021). Цифрові ризики в умовах дистанційної освіти в часи пандемії. Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів» 8 квітня 2021 р. Вісник НАПН України, № 3-1. **DOI:** https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-13-3 https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/137
3. Найдьонова, Л. А., Дятел, Н. Л. (Ред.), & Чаплінська, Ю. С. (Уклад.). (2020). *Кіберсоціалізація*, Збірник наукових праць (2018–2020). Кропивницький: Імекс-ЛТД. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/kibersotsializatsiya-zbirnyk-naukovyh-prats/
4. Чаплінська, Ю. С. (Уклад.), & Дятел, Н. Л. (Ред.). (2020). *Медіатворчість в сучасних реаліях: протистояння медіатравмі,* Збірник наукових праць (2017–2020). Кропивницький: Імекс-ЛТД. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/mediatvorchist-v-suchasnyh-realiyah-protystoyannya-mediatravmi-zbirnyk-naukovyh-prats-2017-2020/
5. Вознесенська О.Л. Батьківська медіапедагогіка в системі позашкільної освіти/ Вознесенська Олена ; Директор школи. – № 3 (51), березень 2011. – С. 32-38. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/batkivska-mediapedagogika-v-syste/
6. *Вознесенська О.Л.* Вікові особливості взаємодії дитини з медіа в родинному контексті/ Вознесенська О.Л. ; Матеріали ІІ Всеукраїнського психологічного конгресу, присвяченого 110 річниці від дня народження Г.С. Костюка (19-20 квітня 2010 року). – Т. ІІ. – К.: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство", 2010.

– С. 30-35. *Стаття в авторській редакції. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/vikovi-osoblyvosti-vzayemodiyi-dytyny/*

7. **Діагностика булінгу і кібербулінгу**: методичні рекомендації / Любов Антонівна Найдьонова; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. − 2019. – 94 с.
8. Череповська, Н. І. (2020). Медіагігієна: підтримка психологічного добробуту дорослих і дітей. *Соціальний педагог*, 9-10(165-166), с. 42-49. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/mediagigiyena-pidtrymka-spyhologichnogo-dobrobutu-doroslyh-i-ditej/
9. **МЕДІАПСИХОЛОГІЯ: метаморфози масової свідомості в умовах інформаційної війни** / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 15 квітня 2019 р.) ; [за ред. Л.А. Найдьонової]. – [Електронний ресурс]. – 2019. – режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/mediapsyhologiya…matsijnoyi-vijny/
10. Практикум «Медіакультура»: Робочий зошит курсу за вибором для учнів 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Л. А.Найдьонова, О. Т. Баришполець, О. Є. Голубєва та ін.; наук. ред. Л. А.Найдьонова ; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. – К., 2013. – 100 с.
11. Чаплінська Ю.С. (2020). Ризики та переваги користування дітьми гарджетами. Режим доступу: http://mediaosvita.org.ua/book/ryzyky-ta-perevagy-korystuvannya-gadzhetamy-ditmy/

3.1.1. Теми практичних занять

Тема 1. Організація і проведення процедур діагностичного зрізу

Проведення діагностичного зрізу включає три блоки: 1) реєстрація; 2) генерація індивідуальних паролей для пробного тестування та для основних респондентів; 3)проведення тестування за сімома діагностичними модулями. Для проведення практичного заняття в дистанційному режимі в навчальній програмі наводяться описи основних процедур і технологічних операцій.

Реєстрація передбачає отримання персонального паролю закладу-учасника опитування та перевірку доступу до платформи з опитувальниками на уснові укладання двосторонньої угоди про використання цифрової платформи.

Генерація кодів-паролей, заповнення реєстру передбачає здійснення наступних технологічно зумовлених операцій:

- На цифровій платформі в робочій зоні організатора послідовно обираються ідентифікаційні характеристики: відповідні Область, Населений пункт, Навчальний заклад – згідно з попередньою реєстрацією для отримання паролю закладу після укладання угоди всі данні вже внесено в систему. У вкладці Клас, обирається потрібна категорію учнів (у межах проєкту Медіакультура в часи пандемії - 7, 8, 9 або 10 клас). Для подальшої процедури генерації паролей здобувачам освіти згідно запланованої кількості учасників обирається Стать (чоловіча або жіноча) – для дівчат і хлопчиків коди генеруються окремо. Набирається тільки число – скільки потрібно персональних кодів саме цієї категорії. Натискання «Продовжити» генерує форму Реєстру (Для наступного класу/категорії процедура повторюється).
- ***У разі необхідності додати учасників,*** *можливо провести генерацію кодів-паролів повторно, при цьому, у Реєстрі будуть показані всі коди-паролі з цієї категорії (і ті, що раніше були згенеровані, і ті, що генеруються повторно додатково). Тому важливо планувати кількість учасників заздалегідь, щоб менше було імовірності помилки при роздачі паролів. Це відповідальна процедура, в якій потрібно забезпечити конфіденційність.*

Реєстр – це дуже важливий конфіденційний документ, який зберігається у організатора. Якщо його резервна копія не передається в лабораторію для забезпечення можливості відновлення, у випадку втрати відновлення реєстрів є неможливим. При відправленні реєстрів на зберігання конфіденційність збереження гарантується. Передача реєстрів на зберігання не є обов'язковою. Важливість цього документа полягає в тому, що тільки за цими ж персональними кодами діти зможуть отримати результати тестування після завершення всеукраїнського збору даних. Оскільки досвід показує, що коди часто дітьми губляться, Реєстр дублюється для можливості відновлення. Коди потрібні для персоніфікації в системі, при проведенні наступних зрізів у подальшому дитина користується одним і тим же виданим Вами персональним кодом

Рекомендується друкувати і заповнювати Реєстр в 2-х екземплярах:

- ***Перший екземпляр*** залишається в організатора (психолога) для подальшого зберігання. Цей же заповнений екземпляр при потребі сканується і відправляється на електронну пошту mediapsylab2017@gmail.com (у темі зазначається слово: «Реєстр», відправити потрібно з указаної Вами при реєстрації адреси). Завершеним процес генерації кодів і підготовки до тестування вважається після отримання зворотного листа про підтвердження отримання реєстру.

- ***Другий екземпляр*** розрізається на смужки, які по одній роздаються дітям, так, щоб кожний отримав тільки свій пароль з ім`ям і прізвищем. Роздавати паролі потрібно безпосередньо перед початком тестування.

Блок тестування здійснюється, за можливості, організовано у приміщенні школи. За відсутності такої можливості забезпечується змога пройти опитування дистанційно, зі збереженням конфіденційності даних респондентів. *При дистанційному проведенні опитування код надається учаснику за зручним для персонального отримання каналом – можна продиктувати по телефону, відправити смс, на пошту.*

- *Для генерації пароля для пробного самотестування необхідно обрати категорію «Педагоги».*

Зайти на тестувальний модуль учні зможуть лише після отримання персонального паролю (після генерації). Кожен учень має проходити тестування за персональним паролем і персональною електронною поштою, які є відмінними від інших. Це важливо для конфіденційності та подальшого аналізу і технічної перевірки даних. Цифрова платформа не використовує персональної інформації (ім'я, прізвище, адреса проживання), оскільки контроль процедури покладається на кваліфікованого представника закладу освіти, в чиї обов'язки входить збереження конфіденційності персональних кодів-паролей.

У процесі тестування важливо спостерігаати за дітьми, щоб вони не заважали один одному самостійно відповідати на запитання.

Діагностична складова проєкту – два опитувальники:

1. Медіа і твоє майбутнє (3 блоки): Роботи та штучний інтелект; Професійні уміння майбутнього; Патріотизм цифрової доби.
2. Медіакультура в часи пандемії COVID-19 (4 блоки): Медіапрактики: що і скільки; Підлітки і COVID-19; Здоров'я підлітка і кіберпростір; Ресурси дистанційного навчання.

Зважаючи на кількість блоків для проведення опитування пропонується достатній період 5 тижнів.

Учні проходять опитування поблочно, з перервами, або й в різні дні (а не повністю за один раз) задля уникнення втоми. Кожен блок потребує від 20 до 30 хвилин на заповнення. Перервати опитування можна в будь-який час, а потім продовжити з останнього питання, на який було дано відповідь.

Завершується практичне заняття рефлексією щодо важливості принципів конфіденційності, можливості звертатися за додатковою технічною та інформаційною підтримкою, питаннями та відповідями.

Тема 2. Аналіз отриманих результатів персоналізованого динамічного інформаційного бюлетеня

Ознайомлення з функціями групової рефлексії та їхня демонстрація в ході практичного заняття. Проведення демонстрації форми динамічного бюлетеня з використанням персонального паролю у розрізі області та у розрізі закладу освіти. Тестування учасниками можливості генерації регіонального та загальношкільного динамічного бюлетеня. Демонстрація принципів порівняльного аналізу національних та загальношкільних даних. Апробація аналізу даних на основі згенерованого бюлетеня. Демонстрація принципу генерації персонального динамічного бюлетеня для учнів. Обговорення представлення учням можливості аналізу персональних результатів та можливості самоаналізу у розрізі школи та України.

Представлення моделі вибору розвивальних модулів відповідно до аналізу отриманих результатів

Заняття завершується рефлексією про крайні вираження числових показників за параметрами, як на них реагувати, як убезпечити учнів від емоційного напруження при отриманні персональних результатів.

Рекомендована література

1. Найдьонова Л.А. (2015). Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. К.
2. Найдьонова Л.А. (2021). Медіапсихологія війни. К.
3. Найдьонова Л.А. (2019). Діагностика булінгу (цькування) і кібербулінгу : методичні рекомендації.
4. Слюсаревський М.М. (2021). Негативні інформаційні впливи на людину в сучасному світі: концептуальна модель. Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів» **DOI:** https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-13-2 https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/141
5. Найдьонов М.І., Григоровська Л.В. (2013) Соціально-психологічні чинники престижності професій: підготовка молоді до активного самоздійснення на сучасному ринку праці.
6. Вознесенська, О.Л. (2011). Медіаактивність як фактор становлення особистості сучасного студента. *Генеза буття особистості*: ІІ Міжнародна науково-практична конференція, 19-20 грудня 2011 року. Київ. Том ІІ, 18-25.
7. Вознесенська, О.Л. (2017). Медіа-арттерапія: визначення, сутнісні ознаки, особливості та механізми впливу. *Простір арт-терапії.* Київ, вип. 2 (22), 4–15.

8. Вознесенська, О.Л. **(**2020). *Медіа-арттерапія як засіб подолання наслідків і профілактики психотравми*: Практичний посібник. – Київ, 124 с. – Вид. 2е: стереотипне.
9. Вознесенська О.Л. (2019). Медіатворчість як засіб розвитку соціального оптимізму в умовах медіатравматизації. *Медіатворчість в сучасних українських реаліях: протистояння медіатравмі:* Матеріали науково-практичного семінару, Київ, 2019. Взято з: http://mediaosvita.org.ua wp-content/uploads/ 2018/08/Voznesenska-MEDIATVORCHIST-YAK-ZASIB- ROZVYTKU-SOTSIALNOGO-OPTYMIZMU-tezy-s-anotatsiyamy-1.pdf
10. Вознесенська, О. (2016). Медіатворчість як складова сімейної медіаосвіти: використання ресурсів арт-терапії. *Медіаосвіта – пріоритетний напрям в освіті XXI століття: проблеми, досягнення і перспективи*: Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. Взято з: http://conf-hano.at.ua/load/statti/voznesenska_ o_sidorkina_m_mediatvorchist_jak_skladova_simejnoji_mediaosviti_vikoristannja_resursiv_art_terapiji/3-1-0-234.
11. Голубєва, О. Є. (2012). *Анімаційна студія у навчальному закладі*. Київ.
12. Лемак, М.В., Петрище, Ю.В. (2012). *Психологу для роботи: діагностичні методики*. Методичне видання. Збірник. Ужгород, Видавництво А. Гаркуші, 2012, 616 с.
13. Малецька, О.О. (2020) Особливості соціалізації та кіберсоціалізації підлітків в сучасних умовах *Збірник наукових праць «Теорія і практика сучасної психології»*, № 1, 74-79.
14. Умеренкова, Н., & Дятел, Н. (2020). Медіапрактики і здоров'я дітей: сучасні виклики діагностики. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*, (46(49). https://doi.org/10.33120/ssj.vi46(49).160
15. Череповська, Н.І. (2009). Медіатворчість як соціально-психологічний ресурс особистості. Типологія відеосприймання. А*ктуальні проблеми психології*. Т. 12, вип. 8, 318–325.
16. Череповська Н.І. Медіагігієна: підтримка психологічного добробуту дорослих і дітей // «Соціальний педагог» № 9-10, 2020. – С. 42-59
17. Череповська, Н. І. (2015). Медіаосвітні засоби як ресурс розвитку патріотичних почуттів особистості. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. Київ, вип. 35 (38), 231-244.
18. Череповська, Н. І. (2012). Медіаперцептивна комунікація: ресурси перегляду візуальних медіатекстів. *Актуальні проблеми психології*. – Київ, Т. XII. Психологія творчості, вип. 15, ч. 1, 407–416.
19. Череповська, Н.І. (2013). Медіаперцептивна комунікація: еволюція візуального сприймання. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. Київ, вип. 32 (35), 303-311.
20. Chaplinska, I.S. (2019). The importance of cybersecurity in the life of modern youth. *Збірник матеріалів доповідей учасників II Всеукраїнського конгресу із соціальної психології «Соціальна психологія сьогодні: здобутки і перспективи»* (м. Київ, 7-8 листопада 2019 р., укладач А.В. Полегенько). Київ: Інститут соціальної та політичної психології, С. 365-368.
21. Voznesenska, O. (2018). Media-art-therapy for mental health care. *Mental Health Global Challenges XXI Century*. *MHGC Proceedings*. Взято з: https://www.mhgc21.org/uploads/MHGC-Proceedings-2018.pdf DOI: https://www.mhgc21.org/en/mhgc21/events/october2018/MHGC-Proceedings-2018/Media-Art-Therapy-for-Mental-Health-Care
22. Voznesenska, O. (2019). Media - Art - Therapy as a Helping Tool for the Personality in the Information Age. *European Journal of Interdisciplinary Studies*, Bucharest

Economic Academy, issue 01, March. Взято з: https://ideas.repec.org/a/jis/ejistu/y2019i01id429.html DOI: http://doi.org/10.24818/ejis.2019.04

Рекомендовані ресурси

1. Дитячо-батьківський проєкт «Протидія медіатравмі в складі травматизації війною» http://mediaosvita.org.ua/2024/05/27/dytyacho-batkivskyj-proyekt-protydiya-mediatravmi-v-skladi-travmatyzatsiyi-vijnoyu/
2. Тестовий модуль для підлітків https://questionary.iris-psy.org.ua/android_asset/2024_atdmt12-17/quest199.html
3. Тестовий модуль для молодших школярів https://questionary.iris-psy.org.ua/android_asset/2024_ctdmtd8-10/quest3.html
4. Тестовий модуль для дошкільників https://questionary.iris-psy.org.ua/android_asset/2024_mvdt/quest3.html
5. Тестовий модуль для батьків https://questionary.iris-psy.org.ua/android_asset/2024_tdmttw/quest8.html

2.1.3. Питання для самостійної роботи/практичні задання для самостійної роботи

Зробити порівняльний аналіз результатів опитування закладу освіти із загальнонаціональними, з використанням принципів репрезентативної рефлексії.

Аналіз результатів за діагностичними модулями: «Роботи та штучний інтелект»; «Професійні уміння майбутнього»; «Патріотизм цифрової доби»; «Медіапрактики: що і скільки»; «Підлітки і COVID-19»; «Здоров'я підлітка і кіберпростір»; «Ресурси дистанційного навчання». Створення індивідуальної програми для закладів, на основі запропонованих розвивальних модулів. Аргументація індивідуальної програми корегувальних заходів для розвитку медіаграмотності і медіакультури в закладі освіти для підлітків, з урахуванням профорієнтаційного, здоров'язбережувального компонентів та компоненту розвитку громадянської активності.

Обґрунтування діагностично-розвивальних заходів для батьків дітей різного віку.

Програма передбачає надання технічної та інформаційної підтримки під час виконання слухачами завдань з блоку самостійної роботи.

4. ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ОБМІНУ ДОСВІДОМ РОБОТИ

1. Психологічні проблеми дистанційної освіти та здоров'язбережувальний потенціал медіаосвіти в умовах війни.
2. Здоров'язбережувальне освітнє середовище і роль регулювання медіапрактик для долання медіатравми війни.
3. Прогнози технологічного розвитку і необхідні соціальні інновації, оцінка готовності до невизначених викликів майбутнього. Функції перспективної рефлексії і самовизначення майбутнього.
4. Роботизація, кіборгізація, загрози і можливості. Який порядок денний технологічного майбутнього створюють медіа.
5. Професійний вибір в кіберпросторі і психологічні основи професійного самоздійснення на сучасному ринку праці.
6. Медіатворчість і збереження здоров'я в умовах дистанційного навчання.
7. Патріотизм інформаційної доби – тенденції останніх років. Репрезентативна рефлексія реальності.
8. Медіаграмотність, розпізнання фейків і медіапсихологічний зміст сучасних медіаосвітніх трендів протидії ворожій пропаганді
9. Міфологізація ПТСР та інших психопатологій і психологічний добробут в умовах дистанційної освіти воєнного часу.
10. Саморегуляція за допомогою медіа і травмазцілювальна медіаосвіта.

5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ/ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Творчий проект для завершення навчальної програми – практичне завдання підготовки переліку аргументів у вигляді аналізу показників закладу освіти для обгрунтування вибору одного з тематичних розвивальних напрямів, включених до індивідуалізованої розвивальної траєкторії закладу освіти. Для виконання практичного завдання обирається один (або кілька – за бажанням) змістових діагностичних блоків.

Використання психометричних норм і алгоритму зустрічного аналізу результатів діагностики:

для дітей молодшої вікової категорії (4-7 років): Невербальна шкала оцінки тривожності дитини – Тд-мт (включно з індикаторами медіатравматизації).

Для дітей середньої вікової категорії (8-11 років) для методик:

1)Дитяча шкала реакції на події (РПд),

2)Скорочена шкала медіатравматизації (МТдс).

Для старшої групи дітей, підлітків (12-17 років) для методик:

1) Індекс благополуччя (ВООЗ-5),

2) Розширена шкала медіатравматизації підлітка (МТп) з додатковими індикаторами,

3) Опитувальник якості травматичної пам’яті (ЯТПп),

4) Шкала симптомів посттравматичного стресу (ПТССп),

5) Методика оцінки тривоги та травматичних переживань (ШТ),

6)Шкала вітальності-депресії для оцінки психологічного благополуччя (ШВ-13)

7) Підліткова шкала посттравматичного зростання (ПТЗ),

8) Підліткова шкала продовженого горюванн (PGп),

9) додатковий опитувальник копінг-стратегій.

Для Батьків :

1) Чеклист воєнного досвіду дитини,

2) Методика оцінки тривоги та травматичних переживань дитини,

3) Оцінка страхів дитини.

4)Опитувальник батьківської соціалізації копінгів

5) Методика оцінки обізнаності батьків щодо способів допомоги травмованій дитині.